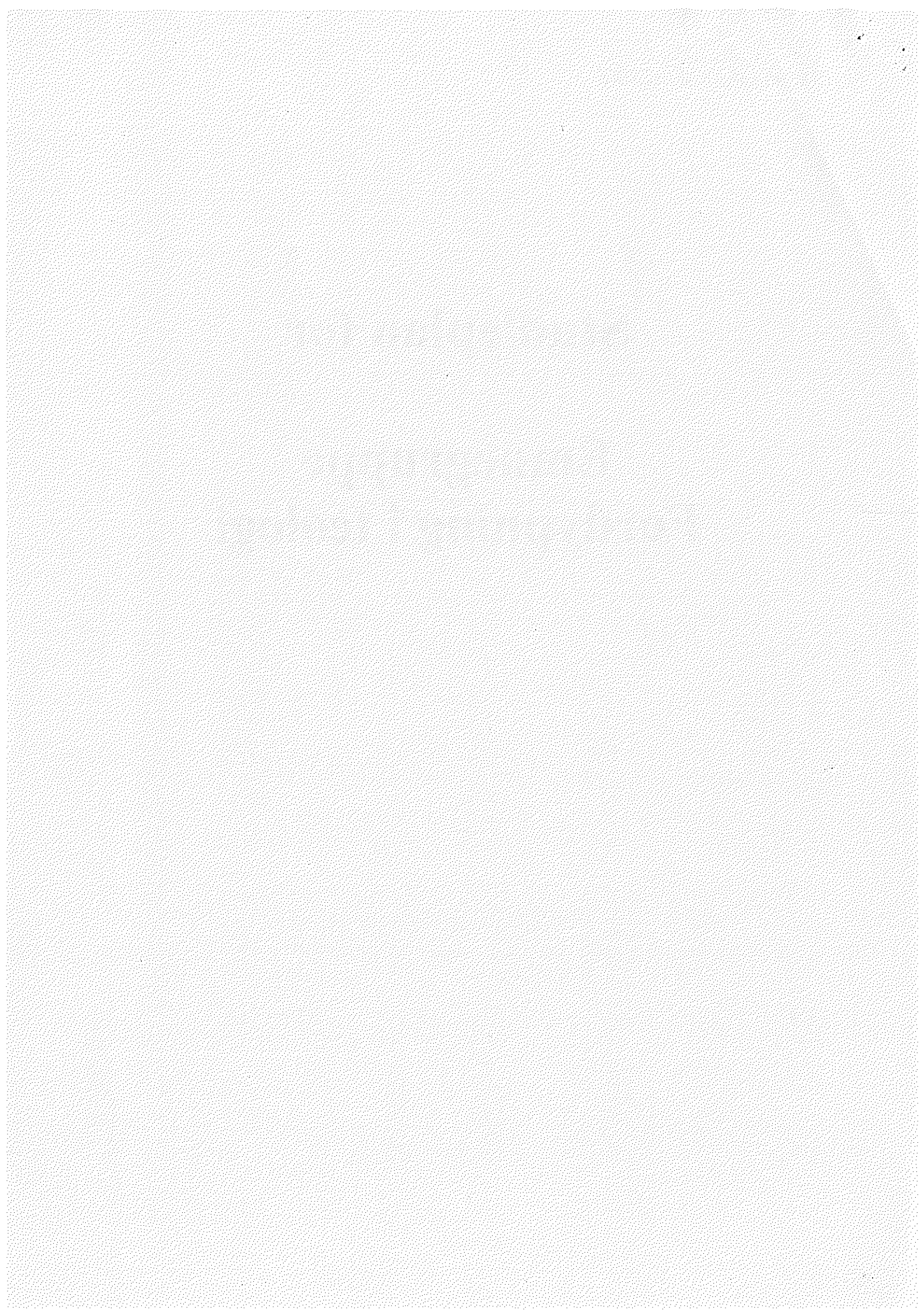

Studieplan for
Emnegruppe
Fordypning i teologi

Emnegruppe: Fordypning i teologi (40 studiepoeng)

1.0 Generell innføring

Første året av den BTh-studiet omfatter emnegruppen *Kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering* (KRL). De videre studier bygger på dette. Emnegruppen *Fordypning i teologi* er å forstå som faglig fordypning i forhold til KRL og består av to fagenheter:

- * bibelvitenskap (24 studiepoeng)
- * historisk og systematisk teologi (16 studiepoeng)

For å ta denne emnegruppen må studenten ha bestått eksamen i emnegruppen KRL (60 studiepoeng).

2.0 Emnegruppens oppbygning

Fagene i emnegruppe: *Fordypning i teologi* fører videre og utvider emnegruppe KRL på de områdene som de to fagenhetene omfatter. I fag 1: *Det gamle testamente* er dette særlig synlig, ettersom en her sammen med behandling av en rekke nye tekster sammenfatter resultatene av tekststudier i emnegruppen KRL til en samlende oversikt over gammeltestamentlig bibelteologi. På andre felt representerer emnene i emnegruppen ofte også en utvidelse, det gjelder særlig emnet misjonshistorie som supplerer fagenheten kirkehistorie fra emnegruppe KRL.

Fordypning i teologi fører også KRL videre på den måten at den faglige dybden økes, bl.a. gjennom sterkere innslag av innføring i forskningssituasjonen i de aktuelle emnene. Forpliktelsen til en forskningsorientert undervisning blir også synlig i valg av lærebøker og i forelesningene. Det er en forutsetning at ulike syn og tilnærminger tas opp og drøftes i undervisningen.

Emnegruppe: fordypning i teologi består av 40 studiepoeng og er bygd opp med følgende fagenheter, fag og emner:

Fagenhet 1: Bibelvitenskap **24 studiepoeng**

Fag 1: Det gamle testamente 9 studiepoeng

- Emne 1: Gudsbildet i GT
- Emne 2: Menneskesynet i GT
- Emne 3: Offer og tilbedelse i GT
- Emne 4: Forskningshistorien til GT

Fag 2: Det nye testamente 15 studiepoeng

- Emne 5: Profeti og oppfyllelse. Tverrfaglig GT/NT
- Emne 6: Johannesevangeliet
- Emne 7: Efeserbrevet
- Emne 8: Kristushymner hos Paulus
- Emne 9: Studie i Hebreerbrevet
- Emne 10: Johannes Åpenbaring

Fagenhet 2: Historisk og systematisk teologi**16 studiepoeng****Fag 1: Historisk teologi****9 studiepoeng**

Emne 1: Den lutherske bekjennelse

Emne 2: Misjonshistorie

Fag 2: Systematisk teologi**7 studiepoeng**

Emne 3: Hovedspørsmål i teologisk prolegomena

Emne 4: Ethiske grunnlagsspørsmål

Emne 5: Kristi person og gjerning

Emne 6: Den Hellige Ånds person og gjerning

Emne 7: Den kristne menighet og dens tjenester

Emne 8: Skapertro og naturforvaltning (naturetikk)

2.1 Fagenhet 1: Bibelvitenskap (24 studiepoeng)

Mens en i KRL-studiet konsentrerte seg om en del basiskunnskap om Bibelen, vil en nå føre disse linjene videre. I GT er dette konsentrert om å få en helhetlig forståelse av gudsbegrepet, menneskesynet og hvordan relasjonen mellom Gud og mennesker bygges. Et emne i forskningshistorie gir anledning til fordypning på dette feltet. I NT er gresk kommet med som et redskapsfag og i arbeidet med utvalgte tekster fra NT dette bli nyttiggjort. Et emne om forholdet mellom GT og NT vil utdype den teologiske refleksjonen omkring denne viktige siden av bibelvitenskapen.

2.1.1 Fag 1: Det Gamle Testamente (9 studiepoeng)

Det Gamle Testamente utgjør på samme tid både en samling gamle jødiske skrifter og den første del av den kristne kirkes kanon. Studiet av tekster fra disse skriftene er interessante både som tekster fra et bestemt folk i en bestemt historie og som basis for nytestamentlig og allment kristen livsorientering.

Gjennom undervisningen vil det bli lagt vekt på å få fram både det som knytter seg til det historiske Israel og det som har gyldighet for den kristne kirke i en misjonssituasjon.

Undervisnings- og studieformer

Tekster og emner studeres ut fra norske oversettelser av Det gamle Testamente. Undervisningen vil i stor grad ha form av forelesninger med rom for spørsmål og samtale. En velger tre av de fire emnene.

Emne 1: Gudsbildet i GT (3 studiepoeng)

Guds selvåpenbaring vil i hovedsak bli studert ut fra sentrale gudsnavn

Mettinger, T.N.D.

1988 *Namnet och Närvaro; Gudsnamn och Gudsbild i Böckernas Bok*, Bokförlaget Libris, Örebro, s. 13-194.

Sæbø, M.

1979 *Ordet og Ordene: gammeltestamentlige studier*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 125-135; 138-159.

Zimmerli, W.

1978 *Old Testament Theology in Outline*, T.& T. Clark, Edinburgh, pp. 59-108.

Emne 2: Menneskesynet i GT (3 studiepoeng)

GTs syn på mennesket skal gjennomgås både ut fra terminologien i GT og ut fra den sammenheng mennesket settes inn i.

Stordalen, T.

1994 *Støv og livspust: Mennesket i Det gamle testamente*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 11-212.

Emne 3: Offer og tilbedelse i GT (3 studiepoeng)

En skal vise hvordan folket skulle forholde seg til Herren gjennom *offer og tilbedelse*. Denne siste delen blir gjennomgått i tilknytning til sentrale tekster i 3.Mosebok og utvalgte salmer.

Bibelttekster: 3.Mos. 1-5; 16; 23; Sal. 22; 24; 110; 132.

- Wenham, G.
1979 *The Book of Leviticus* (NICOT), Hodder & Stoughton, London, pp. 15-37; 47-112; 225-238; 297-307.
- Valen, K.
1987 "Salmenes teologi" i Bryn, Myhre, Mæland og Valen, *Fortolkning til Salmenes bok*, bind II, Luther/Lunde, Oslo, s. 342-374.
- Weyde, K.W.
1984 "De jødiske høytider" i Kvalbein, H. (red.), *Blant skrifflærde og fariseere*, Verbum, Oslo, s. 62-84.
- Michelsen, L.M.
1984 *Rop til Herren*, Luther forlag, Oslo, s. 33-52; 65-74; 119-139; 197-218.

Emne 4: Forskningshistorie til Det gamle Testamente (3 studiepoeng)

Gjennom en oversikt over *gammeltestamentlig forskningshistorie* i nyere tid vil en prøve å vise hvor en nå står og hva som har ført oss hit. Det skal hjelpe studentene til å vurdere de forskjellige teorier som bringes til torgs.

Litteratur:

- Hasel, G.
1991 *Old Testament Theology: Basic Issues in the Current Debate* (4.edition), Eerdmans, Grand Rapids, 208 sider

eller:

- Clements, R.E.
1979 *A Century of Old Testament Study*, Lutterworth Press, London, ca. 150 sider.
- Barstad, H.M.
1993 *Det gamle testamente. En innføring*, Dynamis, Oslo, s. 103 -135.
- Childs, B.S.
1979 *Introduction to the Old Testament as Scripture*, SCM Press, London, 1979 eller senere utgaver, s.30-45; 49-68.

2.1.2 Fag 2: Det Nye Testamente (15 studiepoeng)

Det Nye Testamente er basis for all kristen livstolkning, både av dogmatisk og etisk art. Samtidig som Det Nye Testamente bygger på Det Gamle, videreføres her budskapet i lys av Kristus-hendelsen.

Studiet av bibeltekster har fulgt kirken gjennom alle epoker, og dette utgjør naturlig nok også en betydelig del av dette studiet. Det er tekster fra Johannesevangeliet, Efeserbrevet, andre paulinske brev, Hebreerbrevet og Johannes Åpenbaring som studeres til dels eller som helhet detaljeksegetisk. På dette grunnlag skal studentene arbeide videre med hovedtemaer i henholdsvis paulinsk og johanneisk bibelteologi. Ulike syn og tilnæringer til både eksegeese og overgripende bibelteologi blir presentert og drøftet, og det tilstrebes en viss selvstendighet hos studentene i møte med slike spørsmål. Emne 5: *Profeti og oppfyllelse* og emne 7: *Efeserbrevet og paulinsk bibelteologi* må studeres av alle studentene. Av de øvrige emnene i fag 2 velges tre.

Undervisnings- og studieformer

Undervisningen vil i stor grad ha form av forelesninger med rom for spørsmål og samtale. I tilknytning til ett av de emnene en velger skal en skrive en eksegetisk oppgave på 8-10 sider på grunnlag av den greske tekst og alle tilgjengelige hjelpemidler. Til emne 5: *Profeti og oppfyllelse* skriver studenten en oppgave på 5-6 sider.

Emne 5: Profeti og oppfyllelse (3 studiepoeng)

Forholdet mellom GT og NT vil en belyse spesielt ut fra synsvinkelen *profeti og oppfyllelse*. Men også andre linjer vil bli berørt. En vil ta utgangspunkt i GTs egen måte å tilrettelegge håpet på. Deretter vil en berøre mellomtestamentlig tid og også vise hvordan dette blir utfoldet i NT. På denne måten vil en ivareta både den historiske siden av stoffet og holde fram en helhetlig bibelforståelse.

Dette emnet gjennomføres delvis som seminar. Ved siden av enkelte forelesninger ved faglærer vil studentene legge frem hver sin skriftlige oppgave på ca 5 sider for åpen klasse. Den enkelte student gir da en muntlig presentasjon av sitt arbeid og klassen og faglærer gir respons.

Litteratur:

- Sæbø, M.
1979 "Eschaton og eschatologia" i Sæbø, M, *Ordet og Ordene. Gammeltestamentlige studier*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 180 - 192.
- Collins, J.J.
1987 "Prophecy and Fulfillment in the Qumran Scrolls" i JETS 30/3 (sept 1987), 12 sider.
- Raen, G.
1986 "Forholdet mellom Det gamle og Det nye testamente" i Kleppa og Sjaastad (red), *Det gjelder Guds ord*, Lunde, Oslo, 18 sider.
- Kronholm, T.
1983 *Han åpnet deres forstand*, Luther, Oslo, s. 9-32.
- Longenecker, R.
1975 *Biblical Exegesis in the Apostolic Period*, Eerdmans, Grand Rapids, s. 19-50.
- Ladd, G.E.
1985 *De siste ting*, Lunde, Oslo, s. 9-22.
- Baasland, E.
1991 *Ordet fanger*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 187-202.
- France, R.T.
1971 *Jesus and the Old Testament*, Tyndale Press, London, s. 38-80.

Emne 6: Johannesevangeliet (3 studiepoeng)

Studiet av johanneisk teologi omfatter detaljeksgetisk studium av følgende tekster: Joh.1,1-18; 3,1-21; 5,19-31; 6,21-40; 8,31-47; 11,17-27; 12,20-50; 13,31-15,10; 16,4b-15; 17,1-5.

Med utgangspunkt i disse tekstene skal hovedvekten i studiet legges på å gi studentene en grunnleggende forståelse av hovedpunktene i teologien i Johannesevangeliet.

Litteratur:

- Beasley-Murray, G.R.
1987 *John (WBC)*, Word Books Publishers, Waco, Texas, pp. 1-17; 47-52; 75-78; 90-92; 132-136; 189-192; 211-221; 246-274; 279-284; 296-298.
- Aalen, S
1973 *Guds Sønn og Guds Rike*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 9-20; 85-106.
- Ladd, G.E.
1974 *A Theology of the New Testament*, Eerdmans, Grand Rapids, pp. 213-308.

Emne 7: Efeserbrevet (3 studiepoeng)

Dette emnet er et eksegetisk studie som omfatter så godt som hele Efeserbrevet. Avsnitt av sentral betydning innen paulinsk bibelteologi vies særlig oppmerksomhet.

Litteratur:

Stott, John
1994 *Efeserbrevet*. Oslo: Lunde Forlag, s. 11-262.

Emne 8: Kristushymner hos Paulus (3 studiepoeng)

En del sentrale tekster i NT er litterært sett av hymnisk karakter. I dette kurset vil en på grunnlag av den greske tekst ta for seg tekster som kan kalles Kristus-hymner (Fil 2, 6-11; Kol 1, 15-20; 1Tim 3, 16). Innholdsmessig er disse tekstene av en særlig betydning for kristologi og soteriologi. Hensikten med dette kurset er at studentene skal arbeide noe grundigere både med disse tekstenes litterære egenart og deres teologi. Ut fra de nytestamentlige hymnenes art vil en også fokusere lovprisningens plass og funksjon i kirken.

Pensum:

Tekst på grunnlag av gresk:
Fil. 2,6-11; Kol. 1,15-20; 1.Tim. 3,16

Litteratur:

- Martin, R.P.
1983 *Carmen Christi. Philippians 2: 5-11. In recent interpretation and in the setting of early Christian worship*, Eerdmans, Grand Rapids, s. 24-89.
- Martin, R.P.
1964 "An Early Christian Hymn (Col. 1: 15-20)" in *Evangelical Quarterly* no.36, pp. 195-205.
- Fee, G.D.
1995 *Paul's Letter to the Philippians* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, pp. 191-229.
- Hengel, M.
1978 *Hymn and Christology*, Studia Biblica, III/1978, Papers on Paul and other New Testament Authors, ed. E. A. Livingstone (JSNT Suppl. Series 3), Sheffield, pp.173-197.
- Howard, G.
1978 *Phil. 2: 6-11 and the Human Christ*, in *The Catholic Biblical Quarterly*, 40, 1978, pp. 368-387.
- Gundry, R.H.
1970 "The Form, Meaning and Background of the Hymn Quoted in I Timothy 3: 16" in Ward Gasque, W. and Martin, R.P. (eds.), *Apostolic History and the Gospel*. Biblical and Historical Essays Presented to F. F. Bruce, Pasternoster Press, Exeter, England, pp.203-22.
- Beasley-Murray, P.
1980 "Colossians 1: 15-20: An Early Christian Hymn, Celebrating the Lordship of Christ" in Hagner, D.A. and Harris, M.J. (eds.), *Pauline Studies*. Essays Presented to F. F. Bruce, edited by , Pasternoster Press, Exeter, England, pp.169-183.
- O'Brian, P.T.
1982 *Colossians, Philemon*, World Biblical Commentary, vol. 44, World Books, Waco, Texas, p. 31-63.

Emne 9: Studier i Hebreerbrevet (3 studiepoeng)

Hebreerbrevet har på grunn av sin særpregede Kristus-forkynnelse, spilt en betydelig rolle i teologi og forkynnelse i kirkens historie. Hovedvekten vil bli lagt på Kristi person og hans gjerning som øversteprest. En vil dessuten vekselvis ta opp noen andre tema, som Guds folks situasjon i verden, formaning og kerygma, eskatologi og skriftbruk og skrifttolkning i Hebreerbrevet.

Pensum:

Tekster på grunnlag av gresk :

1, 1- 2, 18; 4, 14 - 5,10; 7, 1 - 28; 9, 11- 10, 18.

Litteratur:

- Bruce, F.F.
1971 *The Epistle to the Hebrews*, The New London (International) Commentary on the New Testament, Eerdmans, Grand Rapids, pp. 1-53; 84-106; 133-160; 199-242.
- Guthrie, D.H.
1991 *The Structure of Hebrews: A Textlinguistic Analysis*, Dissertation, Southwestern Baptist Theological Seminary, pp. 16-34; 55-60; 88-99.
- Hurst, L.D.
1987 "The Christology of Hebrews 1 and 2" in *The Glory of Christ in the New Testament*, Clarendon Press, Oxford, p. 151-164.
- Lane, W.L.
1991 *Hebrews*, World Biblical Commentary , vol. 47A-B, World Books, Waco, Texas, p. ciii-cl.
- Parsons, M.C.
1988 "Son and High Priest: A study in the Christology of the Hebrews" i *Ev Q* no.60, p.195-215.

Emne 10: Johannes Åpenbaring (3 studiepoeng)

Bibelens siste bok er rik på bilder og vage hentydninger. Den har ofte stått sentralt i sekters og religiøse yttergruppers lære og fromhetsliv. Blant bibelforskere har boken svært vekslende status, ikke alle finner plass for den innenfor rammen av den øvrige nytestamentlige teologi.

Målet med studiet av Johannes Åpenbaring her er dels å søke skriftets historiske mening ut fra sentrale avsnitt, dels også å kjenne til og kunne imøtegå utbredte tolkninger i sekter og grupper en vil møte i samfunnsdebatt og kirkebilde. Tekstene studeres ut fra den greske tekst.

Pensum:

Tekst på grunnlag av gresk:

Kap.1; 4-5; 7; 12-13 og 19,11-21,27

Litteratur:

- Sweet, J.
1990 *Revelation*, SCM, London, pp. 1-74, 111-131, 146-154, 193-219, 281-310.
- Bauckham, R.
1993 *The Climax of History*, T&T Clark, Edinburgh, pp. 384-452.

2.2 Fagenhet 2: Historisk- og systematisk teologi (16 studiepoeng)

En misjonshøgskole forbereder studentene for en tjeneste i kirke og misjon i andre kultursammenhenger. De vil møte og samarbeide med representanter for andre kirkelige bevegelser og tradisjoner. Alle disse har sine røtter som dels er felles, dels nokså ulike.

Gjennom studiet av systematisk teologi og kirke- og misjonshistorie skal studentene få en mer begrunnet innsikt i det teologiske fundament for sin egen konfesjonelle tilhørighet og dypere forståelse for den lange historie som har vært med å forme det mosaikkbildet som det internasjonale kirkebildet er.

Målet er at studentene skal få et solid basis for sin framtidige tjeneste og en klar forståelse for den kristne kirkes mangfold. Studiet vil også gi innsikt i hvordan kirken i ulike epoker og sammenhenger har søkt å realisere befalingen om å bringe evangeliet videre ut til nye folk og grupper.

2.2.1 Fag 1: Historisk teologi (9 studiepoeng)

Emnegruppen *Fordypning i teologi* omfatter to emner. Emne 1: *Den lutherske bekjennelse* og Emne 2: *Misjonshistorie*. I forhold til emnegruppen KRL representerer de til sammen både fordypning i en avgjørende epoke i kirkens historie og utvidelse og fordypning i og med at de gis en bred innføring i allmenn og norsk misjonshistorie. For evangelisk misjon i luthersk sammenheng er dette felter hvor det er viktig å ta vare på kunnskap og innsikt.

Emne 1: Den lutherske bekjennelse (4 studiepoeng)

Emnebeskrivelse:

Målet med dette kurset er at studentene skal få et fordypet kjennskap til det gjennomgripende brudd i europeisk kirkehistorie – og derigjennom videre ut – som reformasjonen betydde. Vekten vil ligge på å forstå den teologiske nyorientering og konfesjonelle oppdeling som fulgte. Dette vil bidra til at studentene får godt kjennskap til den konfesjonelle basis for sin gjerningen i luthersk sammenheng samt innsikt i de teologiske forutsetningene for andre konfesjoner og misjonsorganisasjoner som de vil stå overfor i sin framtidige gjerning..

Emnet legger hovedvekten på reformatorenes og bekjennelsenes teologi. Den første delen av Den augsburgske bekjennelse og Luthers katekismer vil være viktige her, men også ikke lutherske bekjennelser fra reformasjonstiden vil bli dradd inn. Utvalget av kildetekster ut over bekjennessskrifter vil være bestemt av dette formålet. Det skriftlige arbeider som studentene skal levere inn, vil basere seg på kildemateriale som går ut over det felles kilde- studiemateriale som alle studerer.

Undervisnings- og studieformer

Opplegget gjennomføres ved forelesninger, selvstudium og seminar hvor skriftlige arbeider som studentene leverer (ca. 7 s.) drøftes. Før oppmelding til eksamen skal studenten levere en skriftlig rapport fra deler av pensum som må vurderes som bestått.

Litteratur:

Jensen, O.J.

1994

Katekismens teologi: En innføring i Luthers katekismer, Credo forlag, Oslo, ca. s. 37-144 (til sammen ca. 70 s).

Grane, L.

1963 *Confessio Augustana: Oversættelse med noter*, Gyldendal, København, s. 27-150 (til sammen ca. 90 s)

Wisløff, C.Fr.

1983 *Martin Luthers teologi*, Lunde, Oslo, s. 136-207.

Kilder: Utvalg fra Luther og andre reformatorer. Tekstene fra Den augsburgske bekjennelse, De schmalkaldiske artikler; Luthers Katekismer og Konkordieformelen og andre ikke lutherske bekjennelser (regnes ikke som pensumlitteratur) og primærkilder utvalgt for den enkelte student.

Emne 2: Misjonshistorie (5 studiepoeng)

Emnebeskrivelse:

I almen misjonshistorie vil en legge vekt på å beskrive de ulike perioder i misjonens historie. En vil ikke bare være opptatt med å trekke de korte eller lange linjer, men prøve å klargjøre hva som utmerket de forskjellige epokene og hva som gjorde en periode annerledes enn en annen. Det vil være vesentlig å få fram hvordan den kristne misjonsbevegelse til forskjellige tider møtte de ulike religioner og kulturer og dessuten hvordan også den kristne misjon i de forskjellige epoker har vært påvirket av politiske, sosiale og kulturelle forhold.

Det vil legges en vesentlig vekt på framveksten av den protestantiske misjonsbevegelse fra ca 1800. Samtidig med at en fokuserer på misjonærene og vestlig misjon, vil det også være viktig å forstå den tredje verdens kirke- og misjonshistorie.

Innen norsk misjonshistorie vil vekten ligge på misjonstankens og misjonsarbeidets framvekst og utvikling i Norge. En vil fokusere forutsetningene for og oppstartingen av Det Norske Misjonsselskap og utviklingen i andre halvdel av det 19. århundre samt Norsk Luthersk Misjonssambands historie.

Undervisnings- og studieformer

Utenom selvstudium gjennomføres opplegget ved forelesninger, presentasjoner ved studenter og samtaler i klassen.

Litteratur:

Kane, J.H.

1987 *A Concise History of the Christian World Mission*, Baker Book House, Grand Rapids, pp. 3-187.

Skarsaune, Oskar

1994 *Evangeliet fra Jerusalem til jordens ender: Kirkehistorien i misjonshistorisk lys, og Misjonstenkningen i oldtiden og middelalderen*, i J.M. Berentsen, m.fl, *Missiologi i dag*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 79-109

Uglem, O.

1979 *Norsk misjonshistorie*, Lunde, Oslo, s. 11- 182.

2.2.2 Fag 2: Systematisk teologi (7 studiepoeng)

Målet for dette faget er å dyktiggjøre studentene til selvstendig arbeid og teologisk tenkning samt å tilegne seg en dypere forståelse for grundig teologisk arbeid innen fagområdet

I dette faget som er en fordypning i dogmatikk og etikk, tilbys de seks temaene som presenteres nedenfor. Av disse er emne 4: *Etiske grunnlagsspørsmål* obligatorisk. Av de øvrige emnene som til sammen utgjør 5 studiepoeng, velger lærerrådet ett emne hvor det skal undervises. Den enkelte student velger ett av de øvrige, som skal gjennomføres som selvstudium med en lærer som veileder. Til det selvvalgte emne leveres et skriftlig arbeid på ca. 10 sider.

Undervisnings- og studieformer

De to emnene hvor det blir undervist gjennomføres ved forelesninger, studentpresentasjoner og drøfting i klassen. Det selvvalgte emnet gjennomføres ved selvstudium og et skriftlig arbeid (ca 10 s.)

Emne 3: Hovedspørsmål i teologisk prolegomena (Sammen med et annet emne 5 studiepoeng)Emnebeskrivelse:

De grunnleggende prinsippsspørsmålene har hatt en sentral plass i den dogmatiske tradisjon. I nyere tid har hermenevtikk og fundamentalteologi blitt sentrale felter. Dette kurset vil ta opp en del viktige spørsmål innen dette området.

Litteratur:

Sannes, K.O.

1985 *Prolegomena til dogmatikken*, Menighetsfakultetet, Oslo, s.18-127.

Bohlmann, R.A.

1983 *Principles of Biblical Interpretation in the Lutheran Confessions*, CPH, St.Louis, pp.25-63; 89-111.

Baasland, E.

1991 *Ordet fanger*, Universitetsforlaget, Oslo, s.187-213.

Emne 4: Etske grunnlagsspørsmål (2 studiepoeng)Emnebeskrivelse:

Målet med kurset i etske grunnlagsspørsmål er dels å gi innføring i, dels å skjerpe blikket for betydningen av metodespørsmål og de prinsipper som ligger til grunn for de ulike etske konsepsjoner og tradisjoner. Gjennom dette settes studentene i stand til å møte nye etske utfordringer i nye situasjoner og nye kultursammenhenger.

Dette betyr at en vil se på den etske tenkning gjennom tidene. Studentene vil gjøres kjent med de modeller en har kommet fram til både i den filosofiske og den allment religiøst begrunnede etikk. Disse modellene vil så drøftes i relasjon til det bibelske verdigrunnlag og de bibelske rammer, for slik å legge et fundament for å møte dagens utfordringer.

Før oppmelding til eksamen leveres en mindre oppgave som vurderes som bestått/ikke bestått.

Litteratur:

Valen-Sendstad, A

1984 *Innføring i kristen etikk*, Luther forlag, Oslo, s. 33-85; 170-223

Asheim, I.

1994 *Mer enn normer*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 51-83

Emne 5: Kristi person og gjerning (Sammen med et annet emne 5 studiepoeng)Emnebeskrivelse:

Spørsmålet om hvem Jesus er, er ett av hovedlærepunktene i Bibelen, og kristologien har helt fra oldkirken til i dag vært et av de sentrale lærespørsmålene i den kristne tro, og som det for kirken har vært avgjørende å fastholde. Jesu person og hans frelsesverk er uatskillelige. En vil søke å belyse emnet både fra Bibelen og dogmehistorien og drøfte aktuelle synspunkter i nyere debatt.

Litteratur:

- Skarsaune, O.
1988 *Inkarnasjonen: Myte eller faktum?* Lunde, Oslo, 11-127 sider.
- Erickson, M.
1992 *Introducing Christian Doctrine*, Baker, Grand Rapids, 207-231 og 235-255.
- Runia, K.
1984 *The Presentday Christological Debate*, IVP, Leicester, 33-86.

Emne 6: Den Hellige Ånds person og gjerning (Sammen med et annet emne 5 studiepoeng)Emnebeskrivelse:

Den Hellige Ånd, den tredje person i guddommen har en stor plass i Bibelen og er avgjørende for den kristne menighets liv og virke. Det er samtidig store forskjeller i forståelse av den Hellige Ånd og dens gjerning. Vi vil i dette studiet søke å forstå hva Bibelen lærer om Åndens vesen og funksjon samtidig som vi har nyere utfordringer for øye.

Litteratur:

- Erickson, M.
1991 *Christian Theology*, Baker, Grand Rapids, pp. 845-863.
- Packer, J.I.
1984 *Keep in Step With the Spirit*, IVP, Leicester, pp. 55-76 og 94-234.

Emne 7: Den kristne menighet og dens tjenester (Sammen med et annet emne 5 studiepoeng)Emnebeskrivelse:

I dette emnet vil en se nærmere på den kristne menighets vesen og oppdrag, det alminnelige prestedømme, nådegavene og de forskjellige tjenester Gud bruker til å bygge sin menighet. En vil presentere de viktigste syn på dette emne, samt ta opp til vurdering nyere tendenser i moderne menighetsliv.

Litteratur:

- Berkhof, L.
1976 *Systematic Theology*, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, pp. 553-603.
- Skjevesland, O.
1993 *Huset av levende stener*, Verbum, Oslo, s. 15-92.
- Vågen, T.
1977 "Bibelsk forsamlingssyn" i *Veien Fram. Grunnsyn og arbeidsmåter i Norsk Luthersk Misjonssamband*, Lunde, Oslo, s. 245-275.
- Hoas, B.
1986 "Bibelens lære om kirken" i Kleppa, J. og Sjaastad, E., *Det gjelder Guds folk*, Lunde, Oslo, s. 29-47.
- Dybdal-Holthe, N.
1986 "Kyrkjesynt i norsk kristenliv - eit oversyn" i Kleppa, J og Sjaastad, E., *Det gjelder Guds folk*, Lunde, Oslo, s. 128-142.

Emne 8: Skapertro og naturforvaltning (naturetikk) (Sammen med et annet emne 5 studiepoeng)

Emnebeskrivelse

I de senere år har spørsmål som natur, livsvilkår og ansvarlig forvaltning kommet i fokus i fagmiljøer så vel som i den alminnelige opinion. Kirken og teologien må også tenke igjennom disse spørsmålene ut fra Bibelens skapertro og det kristne håpet. Kurset vil bidra til at de framtidige misjonsarbeiderne skal få et informert og reflektert forhold til disse høyst aktuelle spørsmålene.

Litteratur:

- Berge, K.
1992 "Skapertro og naturvitenskap - temaet og spørsmålene" i Jostein Sæther (red), *Skapartru og naturvitskap*, NLA-Forlaget, Bergen s. 7-29.
- Bispemøtet
1992 *Forbrukersamfunnet som etisk utfordring. En utredning*, Verbum, Oslo, s. 12-113.
- Henriksen, J.-O.
1994 "Natur" i Thorbjørnsen, S.O. (red.), *Utfordringer og ansvar. Områdeetikk*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 83-114.
- Stuhlmacher, P.
1990 "Den økologiske krise som utfordring til den bibelske teologi" i *Om alle land lå øde*, Presteforeningens studiebibliotek nr 34, Oslo, s. 85-106.

3.0 Tillatte hjelpemidler til eksamen

Dersom en ønsker å bruke alternativer til hjelpemidler til denne listen, må dette klareres med FMH-råd på forhånd. Alle hjelpemidler skal være fri for tilføyelser. Understrekning er tillatt.

3.1 Fagenhet 1

3.1.1. Eksamen i GT

Bibelutgaver:

Det Norske Bibelselskap:	NO -1978/85/94	(bokmål)
	NO -1978/85	(nynorsk)
Norsk Bibel:	NB -1988	(bokmål)
	NB -1994	(nynorsk)

De apokryfiske bøker:

NO -94 som har inkludert de apokryfiske bøker
Bibelselskapet: De apokryfiske bøker, 1979 eller senere

Andre bibelutgaver:

Studenter fra andre land kan søke *misjonshøgskolens lærerråd* (LR) om eventuell bruk av andre bibelutgaver.

Bibelordbøker:

Grip, O.: Ord i Bibelen, nynorsk, Oslo, 1992
Johnstad, G.: Ord i Bibelen, bokmål, Oslo, 1987
Kvalbein, A.: Bibelord, Oslo, 1992
K.G.: Bibelordbok, Oslo, 1975 eller senere

Synopse:

Johnstad, G. utg.: Evangelie-synopse, Oslo, 1993

Bekjennelsesskriftene:

Brunvoll, A.: Den norske kirkes bekjennelsesskrifter, Oslo, 1972 eller senere

Brunvoll, A.: Vedkjenningskriftene å Den norske kyrkja, Oslo, 1970 eller senere

3.1.2. Eksamen i NT

I tillegg til de hjelpemidler som er nevnt under GT, kan en til eksamen i NT bruke følgende :

Bibelutgaver:

Nestle-Aland: Novum Testamentum Graece, 26.utgave eller senere

Aland-Black-Martini-Metzger-Wikgren, The Greek New Testament, 3.utgave eller senere

Septuaginta:

Ralphs, A.: Septuaginta, 9.opplag eller senere

Konkordanser:

Schmoller, O.: Handkonkordanz zum Griechischen Neuen Testament, 15.utgave, 1985

Synopse:

Huck-Greveen: Synopse der Drei Ersten Evangelien, Tübingen, 1981

Aland, K.: Synopsis Quattuor Evangeliorum, 13.utgave, 1985

Ordbøker:

Bauer, W.: Griechisch-Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des NT, 6.utgave, 1988

Bauer-Arndt-Gingrich: A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature, 1957 eller senere

Engelsk-norsk ordbok, Tysk-norsk ordbok, Latin-norsk ordbok

A Concise Greek-English Dictionary of the New Testament. Prepared by Barclay M. Newman
United Bible Societies, London, 1971 og senere utgaver

Eigil Lehmann : Ordbok for det Nye Testamentet, nynorsk med tilvising til gresk grunntekst
Norsk Bokreidningslag, 1988.

Bibelordbøker:

Grip, O : Ord i Bibelen, nynorsk, Oslo 1992

Johnstad, G. : Ord i Bibelen, bokmål, Oslo 1987

Kvalbein, A. : Bibelord, Oslo 1992

K.G. : Bibelordbok, Oslo, 1975 eller senere

3.2 : Fagenhet 2

I tillegg til tillatte hjelpemidler under fagenhet 1 kommer :

Mæland, J.O. (red.) : Konkordieboken, Oslo, 1985

4.0 Evaluering og eksamen :

4.1 Evaluering av fagenhet 1 : Bibelvitenskap

Fagenheten evalueres som følger:

- 1) Det leveres et skriftlig arbeid til emne 5: *Profeti og oppfyllelse* som teller 15 % av fagenhetens samlede karakter.
- 2) I tilknytning til ett av de tre emnene som velges i fag 2: *Det nye testamente* leverer studentene en eksegetisk oppgave på 8-10 sider på grunnlag av den greske teksten. Denne oppgaven teller 25% av fagenhetens karakter.
- 3) En 6-timers eksamen for hele emnegruppen. Det kan gis oppgaver fra alle emnene i de to fagene i fagenhet 2. Denne eksamenen teller 60 % av fagenhetens samlede karakter.
- 4) Fagenhet 1 Bibelvitenskap utgjør 60 % av den samlede karakteren for emnegruppe: *Fordypning i teologi*.

4.2 Evaluering av fagenhet 2: Historisk og systematisk teologi

Fagenheten evalueres som følger:

- 1) Det skriftlige arbeidet som leveres til emne 1: *Den lutherske bekjennelse* teller 15% av fagenhetens endelige karakter.
- 2) Det skriftlige arbeidet som leveres i forbindelse med selvstudiet i systematisk teologi teller 15% av fagenhetens karakter.
- 3) I emne 2: *Misjonshistorie* holdes en mindre eksamen (3 timer) med oppgaver fra et par deler av pensum. Denne teller 10% av fagenhetens karakter.
- 4) En avsluttende 6 timers eksamen for hele fagenheten hvor det kan gis oppgaver fra alle fag eller emner. Denne teller 60% av fagenhetens samlede karakter.
- 5) Fagenhet 2: *Historisk og systematisk teolog* utgjør 40% av den samlede karakteren for emnegruppe *Fordypning i teologi*.

Studieplan for

Emnegruppe

Nytestamentlig gresk

Emnegruppe : Nyttestamentlig gresk (20 studiepoeng)

1. Emnebeskrivelse

Denne emnegruppen skal gi studentene en grunnleggende forståelse for Det Nye Testaments greske språk og øvelse i analyse og oversettelse. Nyttestamentlig Gresk er et redskapsfag i rammen av et teologisk studie, og målet er at studentene gjennom dette skal settes i stand til selv å lese og forstå NT på grunnspråket. For å oppnå dette undervises det både i formlære og syntaks, og det innøves et grunnleggende ordforråd. Det vil også gis innføring i nyttestamentlig teksthistorie og det tekstkritiske apparat, slik at en kan forstå dette og gjøre seg bruk av det i eksegesen.

Tekstene er til dels satt opp ut fra NT-pensumet i de forskjellige studieenhetene. I opplegget er det tatt blant annet to hensyn:

1. Det er tatt med tekster fra ulike NT-bolker og stiler (synoptisk, johanneisk, Acta, paulinsk, 1.Petersbrev) og med ulike vanskelighetsgrader.
2. Greskpensumet vil kunne gjennomgås språklig før det tas opp eksegetisk/bibelteologisk ellers i studiet.

Emnet krever ingen spesielle forkunnskaper utover generell studiekompetanse.

2. Teskstpensum:

Matt.	5-7	9
Mark.	1-2	7,5
	4	3,5
Joh.	1	4
	5,19-31	1
	11,1-47	4
	13-17	13
Acta	1-2	7
	13	5
Rom.	1-8	16
1 Kor	12	2
1.Tim	1,1-5,7	5
1.Pet.	1,1-2,10	3,5

Til sammen: 80,5 sider

3. Undervisningsformer:

Innføringsdel:

Emnet undervises intensivt, med en viss veksling i undervisningsformer. Det blir forelest over formlære, men det legges også vekt på at stoffet skal innøves. Selv om mye av denne innøvelsen vil skje individuelt eller i grupper av student-kollokvier, settes det av tid til spørsmål og samtale. Det holdes jevnlig øvelser og små tester, dels til formlæren, dels til ordforrådet. Denne delen av emnet avsluttes med en prøve som evalueres til bestått eller ikke bestått. Denne må være bestått for at en siden skal kunne melde seg opp til avsluttende eksamen i Nyttestamentlig gresk.

Andre del (tesktdelen):

Vekten ligger i andre del av studiet på arbeid med tekster fra det gresk Nye Testamente. Et representativt utvalg av tekster fra pensum gjennomgås i forelesningsform med særlig vekt på analyse og syntaks. Det settes dessuten av tid til spørsmål og samtale omkring andre tekster fra pensum som studentene enkeltvis eller i grupper av student-kollokvier gjennomgår. En fortsetter videre arbeidet med å bygge seg opp et godt ordforråd, blant annet gjennom mindre tester.

Hovedtrekk av teksthistorien til det greske Nye Testamente foreleses sammen med grunnleggende tekstkritiske prinsipper, som så anvendes på utvalgte teskter.

4. Litteratur:*Tekstutgave:*

Nestle, E./Aland, K (red): *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart 1979 og senere

Grammatikk:

Leivestad, R.: *Nytestamentlig gresk grammatikk*, Oslo. Ny utgave ved B.H. Sandvei 1996 eller senere.

Sandvei, B. H.: *Øvingshefte for begynnere i koinégresk*, MF's Litteraturtjeneste 1998.

Ordbøker:

Bauer, W.: *Griechisch-Deutsches Wörterbuch zu den Schriften des Neuen Testaments und der übrigen urchristlichen Literatur*, Berlin/New York 1971.

Eng. utg.: Gingrich, F. W./Danker, F. W.: *Greek-English Lexicon of the New Testament and other early Christian Literature*, Chicago 1979 eller nyere utgaver.

Andre hjelpemidler:

Sandvei, B.H.: *Greske gloser*. Førstehjelp til ordforrådet i Det nye testamente, MF's Litteraturtjeneste 1998

Sandvei, B. H.: *Språklig kommentar til tekster fra Det nye testamente, gresk*. Bind I + II. MF's Litteraturtjeneste 1997 eller senere.

Zerwick, M. / Grosvenor, M.: *A Grammatical Analysis of the Greek New Testament*, Roma 1981 eller senere.

5. Tillatte hjelpemidler til eksamen:

Nestle-Aland: *Novum Testamentum Graece*, 26. utgave eller senere.

6. Eksamen:

Det holdes en avsluttende fire-timers skriftlig eksamen som karaktersettes.

2.året Bachelor : Fordypning i teologi og gresk

MR
2003/04

Klasseforstander : Arne Helge Teigen

Pr. 04.06.03

Emne	Studiepoeng	Uketimer	Lærer
1.termin			
GT - Gudsbildet i GT	3	3	KV
NT - Profeti og oppfyllelse	3	3	SvB
Etiske grunnlagsspørsmål	2	2	AHT
Klassens time		1	AHT
2.termin			
GT -Menneskesyn i GT -Offer og tilbedelse i GT	6	6	KV
NT -Johs.ev.+ valg	6	6	ESj/SvB
Gresk	8	6 (4+2)	AHT + SvB
Klassens time		1	AHT
3.termin			
NT	3	3	ESj
Misjonshistorie	2	2	EGr
Den lutherske bekjennelse	4	4	BH
Systematisk teologi (FMH –råd bestemmer emne)	2.5	2	BH
Gresk	6	6 (4+2)	AHT + HJS?
Klassens time		1	AHT
4.termin			
NT – 2 valg	6	6	ESj
GT - forskningshistorie	3	3	KV
Misjonshistorie	3	3	EGr
Systematisk teologi (selvvalgt emne)	2.5	veiledning	BH
Gresk	6	6 (4+2)	AHT +HJS?
Klassens time		1	AHT